

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان

دانشکده داروسازی

نام و شماره درس: کارآموزی داروخانه بیمارستانی	تعداد واحد و نوع واحد (نظری/عملی): ۲ واحد عملی
رشته و مقطع تحصیلی: دکترای حرفه ای داروسازی	مدت زمان ارائه درس:
دروس پیش‌نیاز:	محل برگزاری:
نام مسئول برنامه: دکترمرضیه جعفری	تلفن و روزهای تماس: ۰۱۳۳۳۴۸۶۴۷۰
آدرس ایمیل:	Marzizafari1985@gmail.com

آشنایی با داروسازی بیمارستانی

داروسازی بیمارستانی به تمامی خدمات دارویی که توسط داروسازان در بیمارستان به بیماران ارائه می شود، اطلاق می گردد. این خدمات تا حدودی با خدماتی که در داروخانه های شهری ارائه می گردند تفاوت دارد. مجموعه این خدمات شامل مدیریت علمی و اقتصادی دارو در بیمارستان، اطمینان از ایمنی، استفاده مناسب و بجا و اقتصادی دارو، مشاوره بیماران بستری و سرپایی در ارتباط با داروها، همکاری با سایر کادر درمان در جهت انتخاب و تامین بهترین درمان دارویی، تهیه و ساخت ترکیبات دارویی مورد نیاز بیماران در بیمار، تامین بموقع داروهای داروخانه بیمارستان، مدیریت توزیع دارو، مشاوره در تجویز دارو، مشارکت در سیاست گذاری های مربوط به دارو در بیمارستان در قالب کمیته دارو و درمان و ... میباشد.

اهداف کلی درس:

- افزایش سطح خدمات درمانی ارائه شده به بیماران در مراکز درمانی کشور
- استفاده از نیروهای تخصص یافته داروساز در بیمارستان به منظور بهبود سطح مراقبت های دارویی ارائه شده به بیماران
- ارتقاء جایگاه داروساز به عنوان حلقه گم شده در زنجیره درمانی بیمارستانهای کشور

اهداف اختصاصی درس:

الف) اهداف خدماتی

- شناسایی مشکلات دارو-درمانی بخشها، ارائه راه حل و طراحی استاندارد ها از طریق: حضور فعال در کمیته های دارو درمان، مشارکت در طراحی پروتکل های درمانی، مشارکت در تهیه فرمولری بیمارستان، مشارکت در تیم کنترل عفونت بیمارستان و استفاده بهینه از آنتی سبتیکها
- داشتن رابطه نزدیک و موثر با پزشکان، پرستاران و سایر افراد تیم درمان جهت اطمینان از رسیدن درمان ایمن، موثر و اقتصادی به بیماران

- دادن مشورت و توصیه به بیماران در ارتباط با اثرات، دوز و راه مصرف داروهایشان، بویژه در بیمارانی که تعداد زیادی دارو مصرف می نمایند.
- مانیتور کردن تمامی مراحل دارودرمانی جهت ارزیابی مناسب بودن دارودرمانی و گزارش عوارض جانبی مشاهده شده
- تهیه و کنترل استریلیته داروهای ترکیبی برای بیماران خاص؛ مانند محلول های تزریقی وریدی، محلولهای TPN، داروهای شیمی درمانی و ...
- اطمینان از صحت شرایط نگهداری داروها و امنیت آنها و عدم از دست رفتن کارایی آنها
- اطمینان از رسیدن شکل و دوز صحیح دارو به بیماران
- مسوولیت رساندن دقیق و بموقع دارو به بیماران سرپایی و بستری
- نظارت و کنترل کردن فعالیت کارمندان و پرسنل داروخانه
- مسوولیت ارائه پاسخ به پرسش های دارویی مطرح شده در داخل بیمارستان
- روزآمد بودن و مشارکت داشتن در فعالیتهای علمی و تحقیقی با سایر افراد کادر پزشکی و داروسازان همکار در صنایع دارویی
- دادن اطلاعات به بخش های مختلف در ارتباط با قیمت داروها و بحث های بودجه ای بیمارستان
- راه اندازی مرکز اطلاعات دارویی در بیمارستان و ارائه خدمات مربوطه

ب) اهداف آموزشی

- ارائه خدمات آموزشی به افراد کادر درمانی مانند پزشکان، پرستاران، دانشجویان پزشکی و داروسازی و ...
- تهیه راهنماهای دارویی برای داروهای مورد استفاده در داخل بیمارستان و مشارکت در تهیه بولتن های علمی و خبری

ج) اهداف پژوهشی

- انجام مطالعات ارزیابی الگوی مصرف دارو و ردیابی اشتباهات دارویی و علل وقوع آنها
- انجام دادن مطالعات بالینی و ارزیابی اثربخشی داروهای جدید

نحوه ی حضور و فعالیت در کارآموزی داروخانه بیمارستانی:

این درس در قالب دو بخش تئوری و عملی ارائه میگردد.

بخش تئوری در طی مدت ۱۰ جلسه از تاریخ شنبه ۲۳ شهریور الی چهارشنبه ۲۷ شهریور از ساعت ۸-۱۲ ارایه می شود. ممکن است یک یا دو جلسه تیوری هم در بیمارستان به غیر از این ده جلسه تشکیل شود.

در دوره ی عملی این درس، هر دانشجو به تعداد ۴ جلسه ی ۶ ساعته در محل داروخانه بیمارستان حضور خواهد یافت. دانشجویان جهت حضور در بیمارستان به ۱۴ گروه ۲ الی ۳ نفری (ورودی ۹۳) و ۱۸ گروه ۳ نفری (ورودی ۹۴) تقسیم می شوند. دانشجویان موظف هستند هر روز در هفته ی مشخص شده از شنبه تا پنج شنبه از ساعت ۸ صبح الی ۱۴ بعدازظهر در داروخانه ی بیمارستان حضور فعال داشته باشند. قابل ذکر است حضور منظم و سر موقع دانشجویان در محل داروخانه الزامی می باشد.

جدول زمانبندی و عناوین ارائه برنامه درس کارآموزی داروخانه بیمارستانی بخش تئوری
نیمسال اول ۱۳۹۸-۹۹

ردیف	تاریخ	ساعت	موضوع جلسه	مدرس	روش های آموزش	امکانات مورد نیاز	عرصه آموزش
۱	شنبه ۹۸/۶/۲۳	۱۰-۱۲ ۱۳-۱۵	<p>کلیات داروسازی بیمارستان و اصول مدیریت داروخانه بیمارستانی</p> <p>- خلاصه وظایف داروساز شاغل در بیمارستان</p> <p>- بخش مراقبت های دارویی</p> <p>- فرآیند توزیع دارو در بیمارستان:</p> <p>۱. کلیات توزیع دارو در بیمارستان</p> <p>۲. روش های توزیع دارو و کنترل توزیع در بیمارستان</p> <p>- آشنایی با سیستم HIS</p>	دکتر عاطفه جعفری	سخنرانی	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	کلاس درس
			<p>مدیریت و نظارت بر داروهای مخدر در بیمارستانها:</p> <p>دستورالعمل معاونت غذا و دارو</p> <p>- انبارش و نگه داری دارو:</p> <p>دستورالعمل نگه داری داروهای یخچالی و غیر یخچالی</p> <p>- انبارداری و سفارش دارو</p> <p>اصول کاربرد داروهای بیهوشی در اتاق عمل</p>				
۲	یکشنبه ۹۸/۶/۲۴	۱۰-۱۲ ۱۳-۱۵	<p>اصول پاسخگویی به سوالات دارویی پزشکی مبتنی بر شواهد:</p> <p>۱. اصول پزشکی مبتنی بر شواهد</p> <p>۲. رویکرد سیستماتیک در پاسخگویی به سوالات دارویی</p> <p>۳. آشنایی با منابع اطلاعات دارویی</p> <p>۴. آشنایی با منابع و سایت های معتبر اینترنتی اطلاعات دارویی</p> <p>۵. مبانی کار در مرکز اطلاعات دارویی بیمارستان</p> <p>آشنایی با فعالیت داروساز بیمارستانی در زمینه تلفیق دارویی (MR)</p>	دکتر تقوای معصومی	سخنرانی	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	کلاس درس
			<p>فارماکوویزیلانس</p> <p>- اصول گزارش و بررسی عوارض و خطاهای دارویی (Medication error):</p> <p>۱. متدولوژی ردیابی عوارض و خطاهای دارویی</p> <p>۲. نحوه تکمیل فرم ADR و FDO و آشنایی با FDA</p> <p>MedWatch و نحوه ثبت نام در آن</p> <p>۳. اصول برخورد با عوارض و تداخلات دارویی</p> <p>۴. حساسیت دارویی</p> <p>- داروی تقلبی و داروهای مشابه و پرخطر</p> <p>- ناسازگاری های دارویی</p>				

				-آشنایی با سامانه TTAC			
کلاس درس	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	سخنرانی	دکتر مرضیه جعفری	<p>-آشنایی با کمیته های بیمارستانی -آشنایی با اعتبار بخشی:</p> <ol style="list-style-type: none"> آشنایی با مفاهیم کلید واژه های اعتبار بخشی مزایای استقرار استانداردهای اعتبار بخشی اعتباربخشی داروخانه بیمارستانی <p>-اصول و فعالیت های کمیته دارو درمان در بیمارستان:</p> <ol style="list-style-type: none"> آشنایی با کمیته دارو درمان بیمارستان تهیه فرمولاری با رویکرد مونوگراف دارویی تدوین و به روز رسانی فهرست دارویی (فارماکوپه) بیمارستان آشنایی با تهیه پروتکل ها و دستورالعمل های درمانی آنالیز ABC/VEN 	۱۰-۱۲ ۱۳-۱۵	دوشنبه ۹۸/۶/۲۵	۳
کلاس درس	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	سخنرانی	دکتر عاطفه جعفری	تجهیزات عمومی پزشکی در بیمارستان	۱۰-۱۲		
کلاس درس	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	سخنرانی	دکتر مرضیه جعفری	تجهیزات تخصصی پزشکی: ارتوپدی، اندوسکوپی، قلبی (مکان: بیمارستان دکتر حشمت)	۱۳-۱۵	سه شنبه ۹۸/۶/۲۶	۴
کلاس درس	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	سخنرانی	دکتر مرضیه جعفری	<p>DUE- و پژوهش کاربردی در بیمارستان</p> <ol style="list-style-type: none"> اصول انجام Drug Utilization Evaluation (DUE) و طراحی پروتکل های درمانی بررسی سه مثال شایع (ایمپنم، آلبومین و استامینوفن) تدوین پروپوزال DUE ردیابی در بخش (مکان: بیمارستان حشمت) 	۱۵-۱۷		

کلاس درس	ویدئو، پروژکتور، کامپیوتر، تخته	سخنرانی	دکتر عاطفه جعفری	نقش داروساز در کنترل عفونت در بیمارستان : ۱. محلول های ضد عفونی کننده رایج ۲. اصول دارو درمانی بیماریهای عفونی و انتخاب آنتی بیوتیک بر اساس الگوی مقاومت ۳. اصول کنترل عفونت در بیمارستان و آشنایی با کمیته کنترل عفونت و نقش داروساز در آن ۴. Antimicrobial Stewardship	۱۰-۱۲	چهارشنبه ۹۸/۶/۲۷	۵
			دکتر تقوای معصومی	-مبانی آماده سازی و ساخت فرآورده های تزریقی استریل: ۱. آشنایی با ساختار اتاق تمیز ۲. محاسبات در داروسازی ۳. ساخت و ترکیب محلول های تغذیه وریدی ۴. اصول آماده سازی داروهای شیمی درمانی -ساخت فرآورده های غیر تزریقی : ساخت اشکال دارویی جدید از فرآورده های موجود در بازار	۱۳-۱۵		

*در صورت نیاز ممکن است علاوه بر جلسات بالا، دو جلسه کلاس فوق العاده برای دانشجویان برگزار گردد. حضور در کلاسهای فوق العاده الزامی است.

* کلاس تجهیزات قلبی سه شنبه ۲۶ شهریور ماه ساعت ۱۳ در بیمارستان قلب دکتر حشمت برگزار خواهد شد.

* حضور در تمام جلسات تئوری الزامی می باشد. غیبت غیر موجه به منزله حذف واحد خواهد بود.

*در صورت تعطیل یا کنسل شدن هر یک از جلسات کلاس ذکر شده در جدول بالا ، تاریخ جلسه جبرانی آن در اسرع وقت توسط نماینده کلاس مشخص گردد.

جدول زمانبندی و گروه بندی ارائه برنامه درس کارآموزی داروخانه بیمارستانی بخش عملی نیمسال اول ۹۸-۹۹ مجزا اعلام می شود اعلام می گردد.

منابع اصلی درس (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس-در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلدات آن به عنوان منبع ضروری نباشد)

۱. اصول خدمات دارویی در بیمارستان، دکتر خیراله غلامی، دکتر محمدرضا جوادی، دکتر کاوه اسلامی، نشر دف

۲. چکیده مبانی داروسازی بیمارستانی، دکتر مهدی احدی ، دکتر فاطمه ایزدپناه، نشر هدی

۳. مبانی داروسازی بالینی و بیمارستانی، دکتر منصور رستگارپناه با همکاری دکتر رسول سلطانی، نشر سبز آرنج

۶. Holdford DA, Brown TR. Introduction to Hospital and Health-System Pharmacy Practice: ASHP; ۲۰۱۰.

امکانات آموزشی

- سیستم HIS داروخانه، بخش دارویی و انبار دارویی، بخش تجهیزات بیمارستان، مستندات بخش مراقبت دارویی

نحوه ارزشیابی دانشجویان و بارم مربوط به هر ارزشیابی:
شیوه ارزشیابی دانشجویان به صورت زیر انجام می پذیرد.

نمره	موارد گزارش شده
۱۰	نمره امتحان کتبی
۶	نمره لوگ بوک
۴	نمره بخش عملی توسط استاد

نمره امتحان کتبی	جلسات
۳,۶ نمره	۴ جلسه ی تدریس شده توسط دکتر مرضیه جعفری
۳,۶ نمره	۴ جلسه ی تدریس شده توسط دکتر عاطفه جعفری
۲,۸ نمره	۳ جلسه ی تدریس شده توسط دکتر تقوای معصومی

راهنمای تکمیل گزارشات عملی دانشجویان

تمامی دانشجویان ملزم به تکمیل فرم لوگ بوک هستند. لوگ بوک را در پایان هفته ای که در داروخانه بیمارستان حاضر بوده اند، به آدرس ایمیل استاد مربوطه، ایمیل بفرمایید:

Atefejafari@gums.ac.ir

Drmjafari1985@yahoo.com

taghvahamidreza@yahoo.com

فایل جداگانه لوگ بوک برای تکمیل کردن و دسترسی راحت تر در فرمت ورد در وبسایت دانشکده، گروه داروسازی بالینی بارگذاری شده است و در اختیار دانشجویان قرار می گیرد.

حضور و غیاب دانشجویان:

- استاد مکلف به حضور و غیاب در تمامی جلسات درس تئوری و تحویل لیست حضور و غیاب به گروه داروسازی بالینی می باشد.
- غیبت تنها یک جلسه در کلاسهای تئوری امکان پذیر است. در صورت غیبت بیش از یک جلسه: حذف واحد
- غیبت در جلسات عملی تحت هیچ عنوانی پذیرفته نیست. در صورت غیبت در جلسات عملی: حذف واحد
- پوشیدن روپوش سفید الزامی است.
- به دلیل اختلال در نظم داروخانه ، تاخیر دانشجویان به هیچ وجه موجه نخواهد بود.
- در طول ساعات آموزشی تعیین شده به هیچ عنوان از داروخانه خارج نشوید.

مقررات و انتظارات از دانشجویان:

اصول اخلاقی

اصول کلی که می بایست توسط دانشجو رعایت گردد:

- هر دانشجو می بایست نسبت به آسایش، سلامت و بهبودی بیماران احساس مسئولیت کند. همچنین دانشجو می بایست نسبت به حفظ سلامت جسمی و حرفه ای خود نیز مراقب باشند.
- درمان یا انجام فرایندهای درمانی در مورد تمام مراجعین می بایست همراه با تواضع و احترام باشد و در همه حال تکریم بیمار مد نظر باشد.
- همکاری کردن با سایر همکاران در روند درمان
- راستگو و صادق بودن در تمامی حالات
- رعایت کردن پوشش حرفه ای
- کنترل کردن استرس و عصبانیت
- استفاده از مهارت های کنترل کننده برخوردها جهت مواردی که اختلافی وجود دارد
- خاموش نمودن یا در حال بدون صدا قرار دادن موبایل در هنگام ورود به داروخانه یا بخش
- رفتارهایی که نباید از سوی دانشجو انجام شود شامل موارد زیر است:
 - برقراری هر گونه ارتباط عاطفی با بیماران کنونی، سابق، اعضای خانواده آنها و همچنین اعضای سیستم بهداشتی و درمانی
 - مسخره نمودن لفظی و یا هرگون نیشخند و تمسخر بیماران و اعضای سیستم بهداشتی درمانی
 - هرگونه تهدید به صورت لفظی، مالی و یا تهدید به خشونت و هرگونه برخوردی که دلالت بر تهدید باشد
 - هرگونه بحث و یا تحقیق های نژادی، قومی و مذهبی
 - استفاده از هر گونه لغات و ادبیات بی ادبانه و یا الفاظ رکیک
 - هرگونه انتقاد یا زیر سوال بردن فعالیت های همکاران به خصوص اساتید در جمع و یا حضور بیمار
 - بر ملا کردن راز اساتید، بیماران و دیگر همکاران کادر درمانی
 - پذیرفتن هدیه و هر گونه پیشنهاد های مالی از سوی شرکت های دارویی و بیماران
 - جویدن آدامس در بیمارستان و داروخانه (این عملی غیر حرفه ای است که توسط تمام جوامع حرفه ای منع می شود).
 - ارائه اطلاعات در خصوص شرایط بیماری به بیماران و یا همراه وی (ارائه این اطلاعات تنها باید توسط پزشک صورت گیرد و اطلاعات مربوط به داروهای بیمار را می توان در اختیار قرار داد).

توصیه هایی در خصوص ارتباط با بیمار

- در نظر داشته باشید شما نیز مانند پزشکان از سوی بیمار به عنوان معالجین وی شناخته می شوید، پس یک رابطه منطقی و حرفه ای با بیمار خود برقرار سازید.
- از صحبت کردن با بیماران امتناع نفرمایید.
- با گرفتن شرح حال دقیق دارویی به روند بهتر درمان کمک نموده و همچنین به اطلاعات خود بیفزایید.
- در ابتدای صحبت در مورد صحبت های بیمار پیش قضاوت نداشته باشید.
- حس اهمیت و همدردی خود را به بیمار نشان دهید.
- در هنگام صحبت بیمار به او نگاه کنید

- به فضای شخصی بیمار احترام بگذارید و بدانید برای ارتباط با هر فرد بدون احساس ناراحتی به فاصله بین ۱ تا ۲ متر نیاز است. نزدیک شدن بیش از حد به فردی که می خواهید با او صحبت کنید (در اینجا بیمار) باعث احساس ناخوشایند در فرد می شود و یکی از موانع ارتباطی است.
- صحبت را با سوالات باز آغاز کنید و بعد از آن سوالات مناسب جهت اطلاعات لازم دارویی را بپرسید.
- احترام خود را حین مصاحبه به بیمار نشان دهید مثلا از واژه های خانم و آقا استفاده نموده و پیش از مصاحبه نام بیمار را بدانید.
- برای آشنایی با بیمار حتما از محل تولد، شغل، وضعیت تاهل و تعداد فرزندان وی سوال بپرسید، این کار باعث برقراری ارتباط بهتر با بیمار می شود.
- ادبیات استفاده شده باید براساس شنونده تنظیم شود.
- یک درمانگر موفق موانع ارتباطی متداول را می شناسد و از آنها اجتناب می کند (مانند نامفهومی بعضی اصطلاحات حیطة پزشکی)
- احترام خود را به فرهنگ، آیین مذهب و زبان بیمار نشان دهید و حساسیت های فرهنگی، باورها و ارزش های بیمار را درک کنید.
- در برخورد با بیمار و همراهان بیمار خود را معرفی کنید و بگویید داروساز بیمار هستید و مسئولیت شما کنترل داروهای بیمار و روند دارو درمانی است و هرگز در خصوص اطلاعات و شرایط بیماری با همراهان و بیمار صحبت نکنید.
- رازداری
- کارآموز باید privacy بیمار را حفظ کند. بدین منظور می بایست مراقب cafeteria talk باشد! اصطلاح cafeteria talk به صحبت هایی اطلاق می شود که همکاران در موقع استراحت یا صرف ناهار و در محل های عمومی (رستوران، آسانسور، راهروهای بیمارستان و ...) در مورد مشکلات و وضعیت بیمار صحبت می کنند، در صورت قرار گرفتن در این موقعیت کارآموز می تواند لزوم حفظ رازداری را به سایر افراد یادآوری کند.
- در صورتی که نیاز باشد تا case بیمار در مجامع علمی و یا در حضور اساتید مطرح شود، به هیچ عنوان نام کامل بیمار یا نشانه ای که باعث شناختن بیمار شود، نباید ذکر شود.
- علاوه بر رازداری در خصوص مسایل مربوط به بیمار هیچ یک از مسایل خصوصی همکاران در بخش نباد فاش شود. این مطلب مربوط به مسایل شخصی هر یک از اعضای تیم درمانی و سایر داروسازان نیز می باشد، بنابراین بهتر است در مورد مسایل مربوط به همکاران با سایر افراد حتی دوستان نزدیک صحبت نشود.
- در مورد اطلاعات مربوط به داروخانه یا بیمارستان از جمله مسایل مالی و نقص و مشکل در هر یک از پروسه های این موسسات به هیچ وجه نمی بایست با دیگران سخن گفت. در صورت عدم رازداری در این خصوص گاه ممکن است فرد با تبعات قانونی نیز مواجه شود.

توصیه هایی در خصوص ارائه مشاوره دارویی به بیمار

- در صورتی که استاد یا رزیدنت بالینی در بخش حضور دارند، قبل از هر گونه مشاوره ای به بیمار با آنها مشورت کنید.
- در مورد هر پیشنهاد اطمینان داشته باشید که کاملا صحیح و براساس شواهد علمی است.
- بدانید داروی مورد نظر یا پیشنهاد دارویی با شرایط بیمار تطبیق دارد و منع مصرف یا تداخلی با داروهای حال حاضر وی ندارد.

- در صورتی که پیشنهاد مورد قبول واقع نشد می توانید به طور خصوصی دلایل خود را با پزشک مطرح نمایید و دلایل رد پیشنهاد را از او جویا شوید.

توصیه های در خصوص ارتباط با سایر پرسنل

- اصل اولین برخورد: بسیاری از متخصصین علوم رفتاری بر این عقیده اند که اصلی ترین قضاوت و برداشت در اولین برخورد و لحظات ابتدایی آن به وجود می آید. بنابراین بسیار مهم است که چگونه در اولین برخورد بهترین تاثیر را بر مخاطب خود بگذارید.
- در ابتدا به حاضرین سلام کنید و خود را به طور کامل معرفی نمائید. (بطور مثال علی ابراهیمی دانشجوی سال ۵ داروسازی، کارآموزی بیمارستان)
- دانشجو می بایست اتیکتی حاوی نام و عنوان کارآموز دکترای داروسازی را بر روپوش خود نصب کند.
- دانشجو و متخصصین داروسازی باید کار به صورت تیمی را بشناسند و بدانند درمان یک کار تیمی است که ممکن است در آن متخصصین زیادی مشارکت کنند، بنابراین باید به دانش آنها احترام گذاشت و از آن در جهت بهبودی مریض سود برد.
- احترام به دانش سایر گروه ها موجب برقراری ارتباطی سالم و مفید با آنها می شود.
- در کار تیمی یکی از مهم ترین شاخصه ها مسئولیت پذیری آنهاست، بنابراین باید بدانید مسئولیت ارائه اطلاعات دارویی یا پیشنهاد جهت بهبود دارو درمانی در درجه اول با پزشک معالج و از سوی دیگر با شما می باشد.

اصول و نکات رفتار و سخن گفتن

- در رفتار و سخن گفتن احترام و فروتنی را مراعات کنید.
- از لغاتی استفاده کنید که در شان یک فرد آکادمیک است.
- نام همکاران را با لقب علمی آنان (استاد، دکتر) خطاب نموده و حتما آقا و خانم را استفاده نمایید و ترجیحا در مورد اینترن ها و دانشجویان داروسازی نیز مانند همکاران دانشجوی خود از لفظ دکتر استفاده کنید.
- برای بیان بهتر منظور خود به خصوص در هنگام صحبت با پزشکان از **body language** استفاده نمائید.

اصول و نکات انتقاد

- در مورد انتقاد همکاران و اعضای سیستم بهداشتی درمانی از شما نگرشی مثبت داشته باشید.
- در صورتی که از جانب گروه پزشکی انتقادی به شما شد، به طور مثبت رفتار کنید.
- انتقادها را به صورت صادقانه ارزیابی کنید و در صورت به جا بودن برنامه ای برای اصلاح خود ترتیب دهید.

راستی و صداقت کار

برای اجرای صداقت در تمام امور نکات زیر بسیار کاربردی است:

- به تمام جنبه های کار خود حتی آن قسمت هایی که با مشکل و خطا همراه است توجه کنید و در پی اصلاح آن برآیید.
- اشتباهات خود را بپذیریم و راه مناسب برای عدم تکرار آن پیدا کنیم.
- در تمام جنبه های کاری در دانشکده، بیمارستان و داروخانه راستگو و صادق باشید.
- سعی کنید گزارش شما از بخش (به استاد مربوطه) کاملا صادقانه و صحیح تهیه شده باشد.
- کار دیگران و یا کارهایی که در آن مشارکت نداشتید را به عنوان کار خود معرفی نکنید.

- با تمامی همکاران و ستیر متخصصین مرتبط با بیمار به طور صادقانه و جهت بهبودی همکاری کنید.

اصول و نکات سلامت شخصی

- آگاه باشید که بیماری شخصی یا مشکلات شما در سلامتی ممکن است به بیماران یا سایر همکارانتان آسیب رساند.
- به سرعت به دنبال درمان مناسب برای بیماری خود باشید.
- اگر به علت بیماری نمی توانید یکی از وظایف خود را به درستی انجام دهید از همکاران خود کمک بخواهید.
- قبل از ورود به بخش خود را مطابق پروتکل های بخش واکسینه کنید.
- یکی از موثرترین راه ها در کنترل انتقال عفونت به خود و سایر بیماران شستشوی دست با آب و صابون است به خصوص اگر با بیمار تماس برقرار می کنید. در صورت عدم دسترسی از مایعات ضدعفونی کننده موجود در بخش استفاده نمایید.

مهارت های لازم در هنگام اختلاف بر روی موضوعی خاص (موارد علمی و سایر موارد)

- در بیان اعتقاد خود در این موارد با سیاست بوده و به طرز دیپلماتیک آن را بیان کنید.
- اختلاف را به صورت مثبت و مستقل حل نمایید.
- موضوع مورد نظر را ابتدا با خود فرد در میان بگذارید.
- در صورتی که در نهایت طرف مقابل سخن شما را پذیرفت، آن را دلیلی بر علمی بودن فرد محسوب کنید.
- برای حل مشکل ابتدا با خود فرد به تنهایی صحبت کنید در صورت عدم حل آن را با مربی و یا ساتاد مربوطه در میان بگذارید.
- از بیان مشکل با سایر افراد خودداری کنید.
- اختلاف بین همکاران نباید در ارائه خدمات به بیمار تاثیر بگذارد. چنین بحث هایی نباید به هیچ وجه در حضور بیمار صورت گیرد.
- اختلاف و هم عقیده نبودن با دیگران قابل قبول است اما بی احترامی و ادامه دادن به این اختلافات در جهت آسیب در روند دارو درمانی خیر.

بروز مشکلات

در صورت بروز هرگونه مشکل با افراد مختلف در بخش ابتدا با خود آنها به طور مستقیم صحبت کنید و در صورت عدم حل مشکل را با استاد خود در میان بگذارید.

اصول و نکات ظاهر حرفه ای

ظاهر داروساز مکمل اخلاق و رفتار در ساختن الگوی حرفه ای (professional image) است. اکثریت مردم از برخورد و کار با اعضای تیم بهداشتی که هوشیار، خوش اخلاق، بشاش، مرتب و آراسته هستند لذت می برند. این بسیار مهم است که برای یادگیری کافی و داشتن توانایی ذهنی شما می بایست از توان ذهنی و بدنی کافی برخوردار باشید و بدین منظور می بایست تغذیه، فعالیت بدنی، ورزش و خواب کافی داشته باشید. می بایست به نکات ظاهری و پوشش خود بهای فراوانی دهید تا بتوانید نگرش و فضای مثبتی را در بین مخاطبان اعم از همکاران و بیماران ایجاد کنید. بدیهی است حتی در صورت دارا بودن قابلیت های علمی و حرفه ای فراوان در صورتی که مورد پذیرش بیمار قرار نگیرید، از قابلیت های شما استفاده نخواهد شد و یکی از ابتدایی ترین موارد برای پذیرش بیمار ظاهر شماست.

اصول کلی انتخاب لباس

پوشش داروساز می بایست علاوه بر رعایت قوانین هر مرکز، دانشگاه و کشور از قوانین مربوط به پوشش حرفه ای تبعیت کند هرچن نوع این پوشش تحت تاثیر ویژگی های فرهنگی هر منطقه قرار می گیرد اما بسیاری از اصول حرفه ای می بایست فرای همه آنها مورد توجه قرار گیرد بدان معنی که در کشور ما بسیاری از ویژگی های دینی و قانونی توصیه به حجاب کامل برای خانم هاو رعایت پوشش خاص برای آقایان می کنند اما جدا از این مسائل حتی زمانی که به توصیه ها و قوانین پوشش در کشورهایی مانند ایالات متحده نگاهی می کنید متوجه می شوید توصیه در خصوص پوشش حرفه ای در برخی موارد بسیار سخت تر از قوانین رایج در کشور ماست. مثلا پوشیدن شلوار جین و کفش اسپرت برای آقایان توصیه نمی شود در صورتی که استفاده از این لباس به طور کلی رایج و آزاد است. بنابراین فارغ از اینکه در خارج از محیط بیمارستان و یا داروخانه چگونه لباس می پوشید، در این محیط علاوه بر رعایت قوانین دانشگاه به سبب رعایت قوانین حرفه ای می بایست به پوشش حرفه ای توجه کنید.

به عنوان مثال اگر شما به بیمارستان و یا به داروخانه مراجعه می کنید و پزشک یا اروساز مسئول شما آقایی باشد که با شلوار جین، موهای بلند، گردنبنند و صندل برای ویزیت شما مراجعه کند چه احساسی و اعتمادی نسبت به او پیدا می کنید؟ در مقابل اگر پزشک موردنظر با لباسی آراسته و اتو کرده و ظاهری حرفه ای مراجعه کند چه اعتمادی در شما ایجاد می کند.

به عنوان مثال به توصیه های یکی از دانشگاه های امریکا در خصوص پوشش حرفه ای داروسازان اشاره می شود.

پوشش آقایان

- روپوش سفید تمیز اتوکشیده و متناسب با اندام و با اتیکت دانشجوی داروساز و نام دانشجو
- آرایش موی سر به صورت متعارف و مرتب باشد و از رنگ موی غیر متعارف (آبی ، صورتی، نقره ای) استفاده نشود.
- آرایش صورت، ناخن بلند و استفاده از دست بند ممنوع است.
- لباس ترجیحا باید شامل شلوار و پیراهن رسمی مردانه (پارچه ای) باشد.
- از پوشیدن شلوار جین و تی شرت و لباس های تنگ و چسبان و اسپرت و لباس ورزشی می بایست خودداری کرد.
- کفش مناسب و تمیز و واکس خورده به همراه جوراب استفاده شود.
- عدم استفاده از کفش ورزشی، هر گونه صندل، کفش جلوباز یا کفش هایی که از عقب باز است.
- استفاده از جواهرات توصیه نمی شود.

پوشش خانم ها

- روپوش سفید تمیز اتوکشیده و متناسب با اندام و با اتیکت دانشجوی داروساز و نام دانشجو
 - ناخن بلند و لاک ناخن توصیه نمی شود.
 - عدم استفاده از کفش ورزشی، هر گونه صندل، کفش جلوباز یا کفش هایی که از عقب باز است.
 - استفاده از جواهرات به طور کلی توصیه نمی شود.
 - از پوشیدن شلوار جین و تی شرت و لباس های تنگ و چسبان و اسپرت و لباس ورزشی می بایست خودداری کرد.
 - از آرایش غیر معمول می بایست اجتناب شود.
 - در ایران: استفاده از مقنعه در محیط دانشگاه و روسری مناسب در محیط های غیر دانشگاهی
- بدیهی است که هریک از دانشگاه ها و مراکز درمانی نیز قوانینی برای دانشجویان در محیط دانشگاه دارد که رعایت آن برای دانشجویان ضروری است و موارد فوق قوانین حرفه ای این رشته است.